

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Membership, including this periodical: \$3.

Advertisements: 25 cents per line.

Editor (Redaktoro): F. R. Banham, 31 St. Andrew's Ave., Rosanna, Vic., 3084

Treasurer (Kasisto): L. Scott, 34 Ocean Road, Manly, N.S.W., 2095.

A.E.A. Press Officer: Mrs. M. Chaldecott, 16 Grosvenor Road, Lindfield, N.S.W. 2070

Address of A.E.A.: Box 415 P.O. Manly, N.S.W., 2095.

A.E.A. Libro-Servo: T. Elliott, 8 Lone Pine Parade, Matraville, N.S.W. 2036

N-ro 112 (192)

MELBURNO

Novembro, 1972

WINNIE-LA-PU IN ESPERANTOLAND.

Leading U.S. Journal Looks at Portland Esperanto Congress.

A. A. Milne's children's classic was among the souvenirs taken home by the Congressists. (See "The A.E.", 7/72.) In a report published in "The Christian Science Monitor", 16 August, we call the following:

"While other ideas for an international language have come and gone, Esperanto has solidified its reputation as the only language specifically designed for international communication to have proved itself in practice by gaining broad support and a considerable number of speakers. Its use for literature has developed to such an extent that the Esperanto version of 'Winnie-the-Pooh' has a value all its own, rather than being just a pale reflection of the original.

"Humphrey Tonkin, vice-provost at the University of Pennsylvania, said his translation of the book was not the easiest of tasks, but non-English speakers are enthusiastic about the result.

"E. P. Dutton, of New York, are not the only publishers issuing Esperanto material this year in the U.S. The Channing Bete Co. of Massachusetts, launched a 14-hour course in Esperanto at the time of the Congress in Portland.

"... Esperanto is still a basically grass-roots movement of people who feel the best way of understanding others of different language backgrounds is to meet them halfway, on an equal basis. They are not satisfied by the well-beaten tourist routes or a smattering of foreign languages. They do not

find persuasive the argument that English, French, Spanish &c. are increasingly used for international communication. Indeed, Dr. Richard Wood, professor of linguistics at Louisiana State University, avers: 'English is being phased out all over the world: in the Phillipines, India, Tanzania, Kenya and Ceylon, English has been displaced by a new national language. What we need is a neutral language — one that doesn't represent one country forcing its will on another'.

"... In the U.S. the language is being taught in an ever-growing number of schools and universities. (A Baltimore Esperantist) Mr. T. Goodman observes: 'In this country not only could we use it for gaining insights into English and as a prelude to studying foreign languages, but also as a try-out language. It's so easy that if a student can't succeed with it, he can forget about Spanish, German or French'.

"Mr. Goodman came to Portland with some 50 other students from the U.S., Canada and Japan, to study Esperanto for credit at the University of Portland, where courses were offered at all levels to prepare students for the Congress and for subsequent use of the language. Students of only a few weeks can put the language into practice, either by correspondence or by talking with visitors from abroad."

ESPERANTO CHRISTMAS CARDS

Similar to those of last year. Available at 5c each from Malvern Group, L.

Hooper, 1/13 Belmont Av., Glen Iris, 3146.

AŬSTRALIA ESPERANTO-ASOCIO OFICIALA INFORMILO

NOVAJ ANOJ:

Nurse, Ges-oj F. S., Emerald, Vic.
Brunchhorst, S-ro L. F., Chatswood,
N.S.W.

Bond, S-ro J., Tuart Hill, W.A.
Dott, S-ino M., Kalorama, Vic.
Eldridge, S-ro A., Carnegie, Vic.
Housen, F-ino B., Elsternwick, Vic.
Jobling, S-ro G. C., Mitcham, Vic.
Levine, S-ro M., Killara, N.S.W.
Mappin, S-ro A., Wembley Downs,
W.A.

Marmo, S-ro L. D., South Yarra, Vic.
Marshall S-ino K. E., Curtin, A.C.T.
Shoobert S-ro B., Sydney, N.S.W.
McGouran Ges-oj J., Traralgon, Vic.
Bellamy, S-ino I., Wahroonga, N.S.W.

T.G.M.F.:

Stubbs, F-ino J., Rosewood, Qld. \$2.70

ANONCO:

Estis atendite, ke la unua aldono de "Link" estus atinginta membrojn en septembro. Bedaŭre, tio ne ebligis pro leĝaj malfacilaĵoj. Nun mi povas nur certigi al vi, ke "Link" ne estas forgesota gazeto kaj mi esperas, ke la malfruigo estos mallonga. — Russ Baxter, sek., 6 okt.

ATENTU, KLUBESTRAROJ!

Sajnas, ke la verdaj kartoj perdis sian popularecon. Kial? Ili estas niaj plej gravaj kaj plej malmultekostaj iloj. Per 410 v.k. ĉi-jare ni varbis 51 novajn studentojn, t.e. 12½%-an rezulton! Eĉ plej altprezaj reklamoj per ĵurnaloj esperas ricevi nur 10%-an rezulton. Do, kion fari?

Preparu agadon por januaro antaŭ la venonta lerneja trimestro. Kontaktu vian anaron. Disvastigu kartojn per mano, hejmoŝtkesto, letero k.t.p. Skribu al mi por havi novaspektajn, blankajn kartojn. Memoru: Britujo aliĝas la Komunan Merkaton en januaro. La mondlingva problemo ankoraŭ pli forte gravigas. — Russ Baxter.

DUMVIVA MEMBRECO DE U.E.A.

Malmultaj el ni estas riĉaj, do la pli saĝaj preparas por la maljuneco, kiam iliaj financaj rimedoj eble ne plu povos toleri la elspezon necesan por resti individua membro de Universala Esperanto-Asocio. Tiuj saĝuloj fariĝas dumvivaj membroj, kaj en tiun anaron ni nun bonvenigas S-inon Doris Sinclair de Caloundra en Kvinslando. La aliaj dumvivaj membroj estas:

F-ino Winnie Addis
D-ro C. J. Caldera,
F-ino Bessie Carrick,
S-ino Hilda Cooper
S-ino Marjorie Duncan,
S-ro Sid Grant,
S-ro Ern Hanks,
S-ino Pearl Hanks
S-ro Rex Hanney,
F-ino Mary Hodge,
S-ino Fay Koppel,
S-ro Ken Linton,
S-ino Ruth McGrath
S-ro Ivan Maddern,
S-ro John Matasin,
D-ro Ross Robbins,
S-ino Katie Schwerin,
S-ro Ted Woodruff.
Ken G. Linton, Cefdelegito por Aŭstralio.

AUSTRALIA KRONIKO

ROCKHAMPTON: Prelegetojn al Rotario faris Vic-Prez. John Moore en Julio ĉe Rockhampton, en Aŭgusto ĉe North Mackay kaj li jam ricevis inviton fari same ĉe Yeppoon en Oktobro, kaj ĉe Bowen. Sed ĉi lastan faros S-ro Norm Collier, la tiea Delegito. Versajne ŝuldiĝas tiuj invitoj al, unue, la cirkulero de Murwillumbah, due, leteroj kiujn sendis nia sekretario al pluraj R-klubo, trie, al la iniciato de Esperantista Rotariano D-ro Degotardi de Yeppoon. Versajne ankaŭ aperis artikoloj pri E. en la pres-organo de Rotario.

Nia klubano Pastro Tynan nun deĵoras ĉe Marian, apud Mackay. Ni tre bedaŭras ke li devis foriri, sed esperas ke li baldaŭ helpos fondi E-klubon en la distrikto Mackay, kie jam interesiga pluraj personoj, inkl- 4 Rotarianoj.

En Aŭgusto vizitis nin Noel Gamble, prez de la E-Klubo de Kanbero, kaj Ges-roj Tronerud, antaŭe de Melburno, nun de "Tutaŭstralio", ĉar ili ĉiame vojaĝadas en sia rulanta domo. Ili nun estas malnovaj, bonaj amikoj, ĉar ili jam kvarfoje vizitis nin: la kvinan ni atendas kun antaŭigoj.

En Oktobro ni atendas kun plezuro viziton de la Delegito de Vierzon (Francujo), nome S-ro Jean Requillard. Li esperas viziti al Rockhampton dum 9-taga restado en Aŭstralio. Eble li revenos poste por vidi la ceteron de la kontinento!

SYDNEY: 28/8: Wre Chandler amuze fantazii pri Noa, Noa ĉagrenigis, ĉar li ne kolektis haŭtpoŝbestojn (marsupulojn) de Aŭstralio por meti ilin en la Arkeon. Fine, la Pluv-dio — Jupiter Pluvius — telefoni lin, dirante, ke li tute forĝesis inundi Aŭstralion.

Jen kial la kangaruoj k.a. postvivis la Biblian inondon!

4/9: Ludvespero. En ludo simila al "Scrabble" membroj montris lertecon, formante E-ajn vortojn.

11/9: Bonvenaj estis 7 progresantoj de la E-a klaso de la Metodista Centro en Sidnejo. Fritz Mueller-Sorau ludis E-diskojn de paroladoj ĉe la Universala E-o Kongreso Bologna (Italujo), en 1955. Ni ĝue aŭdis F-inon Vermaas, sek-ino de UEA, la prez-on Ivo Lapenna k.t.p. Inter aliaj diskaj estis 5 kantoj de studentoj de la Altlernejo en Morwell.

18/9: La membroj diskutis programon por la Zamenhofa Vespero okazonta en la Esperanta Domo 16/12. Laŭ invito, Wre Chandler parolis pri E-o al Rotariaj Klubo — unu ĉe Corrimal (42 personoj) kaj la alia ĉe Leichhardt (33 personoj). "Verdaj kartoj" estis disdonitaj; ni ĝojas, ke kelkaj jam estas resenditaj al ni.

25/9: David Gould montris lubildojn pri Maroko. Kun kelkaj aliaj turistoj li vojaĝis tra la lando dum tri semajnoj en "Landrover". Li rikoltis riĉan faskon da fotoj, sed nur la eksteron de moskeoj ni povis vidi, ĉar nur al mahometanoj estas permesate eniri. En Gibraltaro li fotis la Berberajn simiojn, kiuj onidire "gardas" la Rokon.

9/10 Antaŭ du semajnoj estis petite, ke membroj skribu leteron al iu — reala aŭ imaga — kaj poste la leteroj estu interŝanĝataj inter la membroj. Ĉiu devis respondi al la letero, kiun li ricevis; do ofte estis amuze ĉe kunvenoj, kiam ambaŭ leteroj kaj respondoj estis legataj. Estis imagaj komunikoj inter tiel diversaj karakteroj, kiel la Viro, en la Luno kaj Noa. Inter la leteroj estis peto por instruado de E-o en lernejoj. —G. Browne.

N.S.K. FEDERACIO

La prez-o Les Scott kaj la estraro de la N.S.K. Federacio bonvenigos legantojn de "A.E." aliĝi sian organizon. Krom konferencoj diverslokaj, ili kondukas piknikojn, aŭtobusajn vojaĝojn, kaj ofte kunvenas. Ĝia oficiala organo, "Telopeo", estas nun eldonata preskaŭ ĉiumonate, kaj membroj estas plene informataj. Kotizo malalta, nur 50c jare. Skribu al la sek-ico, S-ino L. Goldsmith, 2/22 August Rd., Manly 2095.

Du membroj, S-ino Edna Giles, 20 Cliff Rd., Collaroy 2097, tel. 98 6841; kaj F-ino D. Hasluck, 65 Cobran Rd., Cheltenham 2119, tel. 86 5632, invitas E-istojn de la kamparo kaj aliaj ŝtatoj tranokti en iliaj hejmoj, kiam ili veturas al Sidnejo. Al E-istoj dezirantaj resti mallonge en Sidnejo, ni kore rekomendas, ke ili akceptu tiujn amikecajn

proponojn.

MELBOURNE: Nia ĉiujara merkato-vespero "Amerika Teo" okazis je 25/9. Ĉeestis 29 E-istoj, kies vigla negocado, 2 loterioj kaj luksega vespermanĝo rezultigis profiton de \$63.44, plej granda ĝis nun atingita sumo. Ĉifoje gajnis la grandan ĉokoladan torton (bakitan de S-ino F. Koppel) S-ino Valda King, kiun ni bonvenigis kun plezuro post resaniĝo. (Lastjare 24 ĉeestantoj kontribuis \$53.33).

Je 2/10 ĉiu ĉeestanto prezentis 5-minutan interesajn, inkluzive raporteton aerpoŝte senditan de Vic-Prez. Arnold Baldwin el Parizo kaj 2 utilajn receptojn de Brigadestro J. Munro. La vespero de la 9/10 estis dediĉita al la E-Konferenco en Morwell (vidu raporton aliloke), kiam partoprenintoj rakontis pri la interesaj arandoj kaj samideana kunestado.

BORONIA, Vik.: Kun bedaŭro ni raportas la morton de Myra Marshall, edzino de nia amiko Harold Marshall, je la 4-e de Aŭgusto, 1972. Si estis ĉiam entuziasma kaj populara partoprenanto en la teatraĵoj kiujn ni prezentis okaze de la Melburnaj Zamenhof-Festoj. Sia morto estas granda perdo por nia grupo, kaj al Ha'old kaj lia familo ni esprimas sinceran kondolencon.

Gratulon al Heather kaj Ivan Holdingen, al kiuj cikonio alportis (9-an de Sept.) duan denaskan Esperantiston, Leslie, frateton por Leonie.

PERTH: La Liganoj bonvenigis la revenon de S-ino Vera Payne kaj ŝia familio al nia klubo. Si vigle partoprenas en klubaferoj. Je 27/9 ĉe kunveno en Suda Perto Vera rakontis al ni pri spertoj inter E-istoj dum 19-monata restado en Sidnejo. Si ankaŭ instruas lundon kaj mardon.

La komitatanoj okupiĝas pri la Zamenhofa datrevena kunveno kaj multe laboras por sukcesigi la okazon. —G. Pollard.

Esperanto-Konferenco en Morwell

La unua konferenco de la Esperanto-Federacio de Viktorio okazis inter la 6-a kaj 8-a de Oktobro en Morwell. La sekretario de la loka societo, S-ino M. Wybenga, kaj la Prezidanto, S-ro I. Maddern, multege laboris por ĝin sukcesigi.

Entute aliĝis 60 el kiuj proks. 53 fakte partoprenis, inter ili ankaŭ S-ino W. Greenhalgh el Brisbano kaj Ges-roj P. Holmes (Seymour). La kluboj de Melbourne estis reprezentitaj per 24 partoprenintoj. La plejmulto, kompreneble,

venis el Morwell, Moe kaj Yarram.

Ĉiuj vizitantoj logis en la moderna kaj komforta Hotelo "Latrobe Valley", kie okazis vendredon vespere (6/10) la oficiala malfermo. Post salutvortoj de la loka Prezidanto (S-ro I. Maddern), la Prezidanto de la Konsilantaro de la Regiono de Morwell, Konsilanto W. J. Pettigrew, bonvenigis ĉiujn kaj oficiale malfermis la Konferencon.

Sekvis ĝuplena muzika vespero, dank' al la Morwell-anoj. Ges-roj Maddern, Filino Doroteo kaj Bofilo Michael Howes ravis per "La Espero" kvarvoĉe aranĝita de Doroteo. Pluan plezuron provizis la bela kantado en Esperanto de du junulinoj Loreto Kelly kaj Mary Malone kaj de S-ino McLaren. Instrumenta Dueto (Ges-roj Howes) kaj komuna kantado aldonis al la gajeco de la vespero, kiu finiĝis per kaŝtrinkado kaj vigla konversado.

Sabatmatene konferencanoj kunvenis en la gimnazio de Morwell. Tie S-ino Wybenga instalas vendejon de E-libroj kaj konferencanoj aĉetis librojn por pli ol \$43. Parolado de S-ro Maddern pri jusa vizito al Usono kaj la Univ. Kongreso en Portland malfermis la programon. Sekvis amuzaj skeĉoj de anoj el Morwell kaj de la Klubo de Orientaj Antaŭurboj. S-ino Fay Koppel klarigis "Kial kaj kion ni legu", montrante plurajn gravajn E-verkojn. Ann Hearn rakontis interesajn pri Centra Aŭstralio kaj F-ino A. Godfrey donis informriĉan rakonton pri partopreno en la Univ. Kongreso en Sofio.

Posttagmeze konferencanoj ekskursis al Moe por viziti tian folkloran muzeon, kaj vespere denove en la gimnazio la programo konsistis el eroj prezentitaj de Melburnanoj kaj 2 filmoj. Bongusta manĝeto kaj gaja babilado en la lerneja salono por kuirinstruado finis la vesperon.

Dimanĉe en la gimnazio S-ino A. Paling komparis la vivon de William Booth de la Sav-Armeo kun tiu de D-ro Zamenhof. Sonbendoj kaj komunikantado finis la antaŭtagmezan programon, post kiam konferencanoj translokiĝis al la Hotelo por bufeda manĝo kaj oficiala fermo de la Konferenco. Federacia Prez. S-ino Paling dankis nome de la vizitantoj al kio respondis S-ino Wybenga kaj S-ro Maddern. Sekvis ekskurso al la malnova ormineja urbeto Walhalla. Ni revenis nur ĝustatempe por adiaŭi kaj trafi la trajnon al Melbourne.

Eatute sukcesplena konferenco dank' al la klopodoj de la Morwell-anoj. La loka gazeto "Express" detale raportis pri la konferenco kaj aperigis du bildojn

pri la bonveniga vespero.—F. & H. Koppel.

NI ESTU REALE PENSANTAJ!

Ce la jarkongreso de Sveda Esp. Federacio Ib Schleicher prelegis, ke se ni deziras interesi aliajn organizojn por E-o, ni devas konvinki ilin, ke E-o vere utilas ĝuste por TIUJ organizoj. Ili ja havas aliajn celojn ol ni. Ni ne rajtas atendi, ke ili interesiĝos pri la disvastigo de E-o, se ili ne trovos, ke tio utilas al Ili.

Ekz-e: "PACO", la organo de la Mondpaca E-ista Movado, 63-paĝa, lukse, presita kun multaj ilustraĵoj kaj eldonata de E-istoj en Sovet-Unio, spegulas la oficialan sovetan sintenon rilate al mondpolitikaj problemoj.

"EL POPOLA ĈINIO", monata revuo, ankaŭ lukse presata kun belaj, eĉ koloraj ilustraĵoj kaj artikoloj pri la moderna Ĉinio, konformas kun la oficiala politiko de la ĉina registaro.

Multaj E-nstoj okcidentaj negative sintenas rilate al tiuj eldonaĵoj, opiniante, ke ili estas propagandiloj por la regimoj en la koncernaj landoj. Jes, prave! Ili estas. Sed ĉu tio estas manko? Ni komprenu, ke niaj gesam-oj tie devas — se ili volas labori por E-o — utiligi nian lingvon, prezentante la vidpunkton de ilia registaro. Ĉu tio ne estas la sole ebla vojo, se ni volas iam atingi tutmondan akcepton de E-o? Aŭ ĉu ni imagas al ni, ke ni unue ŝanĝu la mondon tiel ke ĝi konformos al niaj politikaj konceptoj?

Ib Schleicher voke instigis al pli da realismo en nia sinteno al la ekstera publiko. La sovetaĵ E-istoj, kiuj eldonas: "Paco", kaj la ĉinaj, kiuj eldonas: "El Popola Ĉinio", meritas nian estimon kaj apogon. Ili estas realistoj! Kial ni ne sukcesas same utiligi E-on por la celoj de NIAJ registaroj kaj NIAJ politikaj kaj ideaj organizoj? — Laŭ "Sveda Espero", jul.-aug.

POEM-TRADUKOJ

Amiko petis nin aperigi ankaŭ la originalojn de poemtradukoj en "The A.E.", por ke legantoj povu fari komparon. Li diris, ke nur tiel oni povas prijuĝi la gradon de fideleco traduka.

Responde: supozinde ne pli ol 5% de legantoj sufiĉe bone komprenas la Germanan por taŭge taksati. Servo al tia malmulto ne valorus la spacon. Pri la Angla, interesatoj ordinare povas sin turni al la originaloj. Ĉu vere nia amiko konsekvence sugestus, ke ni aperigu ankaŭ la originalon de Rusa, Hebrea aŭ Japana poemeto?

ANGULO LINGVULA

"KIU estis; KE LI estas."

Kelkaj E-istoj trovas malfacilon ĉe la ĝusta uzado de la verbttempoj. Zorge kaj konserve notu:

"Li vidis viron, kiu fumis cigaron."

"Li vidis, ke la viro fumis cigaron". La regulo estas simpla. La tempon de la ĉefpropozicio signas la KIU-propozicio per tiu sama tempo; la KE-subpropozicio per la nuntempo de sia verbo. (Kalocsay en "Esperanto", majo, 1958, p. 83. kol. 1.)

GE—

Ĉu "gefloj" signifas (1) filo kaj filino; (2) filoj kaj filinoj, lausekse egale au neegale nombraj?

Probable pro nacilingva kutimo la plurala prefikso ge- postulas tamen pleonasme la pluralan finaĵon -j. Tiel, kiam oni parolas pri la gefratoj X, oni ne scias, ĉu temas pri frato kaj fratino au pri fratoj kaj filinoj.

Uzo de "gefloj" solvus nur parton de la problemo (1); ankoraŭ restus dubo pri (2). "Kvin gefiloj" povas ekz-e signifi: unu filo kaj kvar filinoj, au kiu ajn alia seksa proporcio.

Estas aliaj uzoj. La demando meritas studon. "Plena Gramatiko", para. 141, 161. "Lingvaj Demandoj" (Zam.).

KRIKIKAJ PIKETOJ . . .

"Avo" en "British E-ist", julio 1972, p. 293: ". . . (la vorto) 'multampleksa' ŝajnas al mi taŭtologia . . ." Tamen li ne trovas pleonasma la superflua "tute" en sia fina frazo: ". . . tute mankas (en la vortaro de Wells) la traduko 'multampleksa'".

Taŭtologio — nura ripeto de la sama ideo sub alia formo.

Pleonasmo — superflua uzo de vortoj, senutilaj por la signifo, sed utilaj por la esprimforto.

D.J.F. Quirke, p. 297, konsilas. ke "vi agu iam hodiaŭ, antaŭ ol vi forgesos". Pli klare esprimite: ". . . por ke vi ne forgesu". Lia frazo, vaste uzata de E-istoj, ne estas analoga al la loĝike korekta: "Mi preparos la kaĉon antaŭ ol mi enlitiĝos".

ENGLISH RHYMES

English is immensely richer than Italian in vocabulary, but very much poorer in dissyllabic, or feminine rhymes. It is poor even in single rhymes: some 6000 words, many of them highly poetical, lack one. Take "love", "truth", "God", for example. At "love" one rushes to match it with "dove", or "above", or even with "move".

"Death" calls for "breath"; "wealth"

for "stealth"; "heart" for "part" or "smart"; "length" for "strength"; "home" for "roam", "foam"; "life" "breast" for "rest"; "arms" for "charms", and for "babe" — "astrolabe"!

If you use "jollity", you will use "frivolity"; if "rigid", then "frigid"; "mountains" then "fountains". How otherwise? Triple rhymes should be left to comedians.

Esperanto is rich in feminine rhymes, i.e. that end in an unaccented syllable, but poor in masculine. This disadvantage has, under necessity in close translation, been brilliantly overcome by the more gifted writers. A glance, however, through the 640-page Poem Anthology compiled by Wm. Auld in 1958, will reveal the difficulty of finding a poem with single stressed rhyme-endings throughout.

ANGLAJO PARLAMENTANA

Ni aperigus la plej klaran tradukon de la subaj frazoj elvociĝitaj de J. Gorton (laŭ oficiala raporto). Ili estas majstraj miniaturoj de la arto haose esprimi la penson.

"It is my understanding — and it can be no more than an understanding — since it is based on my understanding of legal advice".

"What the Government is doing, and desires to have happen, is a continuation of what has been enabled to happen in the past".

"The result will result as a result of careful examination and study".

"Is it permissible for me to claim I have been misrepresented because the Leader of the Opposition said I misrepresented him, because I have been?"

La episkopo de Southwell (Anglujo) en 1885 diris en prediko: "I feel a feeling which I feel you all feel" Bedaŭre, ke la du viroj ne povis renkontiĝi por konversacii.

Ralph Harry, Our Ambassador in Bonn.

In New York in March at a half-hour interview on WNYC-FM he spoke of his experiences with Esperanto during his diplomatic career in ten countries. As a boy in Tasmania he had learned Esperanto. His interest in the language was renewed in the early days of the United Nations. A meeting was adjourned because of electricity failure. It could have been carried on by candle light, but without the simultaneous translation service the members could not communicate with one another.

After setting out the advantages of Esperanto over national languages for international use, he was asked to say something in it: whereupon he recited

the Lord's Prayer in faultless, musical phrasing.

While in Bonn, Ambassador Harry will work with German Esperantists on the completion of a multi-language phrase book of sporting terms (including Esperanto equivalents).

Tapes of the above interview and three 5-minute tapes on Australia from: H. K. Ver Ploeg, Esperanto Audio-visual Service, 321 19th Avenue, Spokane, Washington 99203.

BIRDO KAJ VERMO

The early bird may catch the worm,
Or so we've all been taught;
If this be so, it follows that
The early worm was caught.

Kaptas vermon birdo kiu fruas:
Tiel oni nin ĝis ted' instruas.
Se tiel estas, venas viv-ekstermo
Al povre stulta frumatena vermo.

EPITAFIO

Hendrik Adamson, Estono, E-igis en
1929. Li mortis en 1946. Sur lia
tomboŝtono oni vidas en Esperanto:

... Mi ne bezonas oron,
nek ĉiujn trezorojn de l'mondo;
sed sangan mi ploras ploron
pri homaj maljust' kaj senhonto.
Per pala parafrazo ni tradukis:
I yearn not for an honored name,
For glory, opulence or fame;
With tears, I pray for life to see
A world from shame, injustice free.

"THIS TOO SHALL PASS . . ."

When some great sorrow, like a mighty
river,
Flows through your life with peace-
destroying power,
And dearest things are swept from sight
forever:
Say to your heart each trying hour—
"This too shall pass away!"
—Lanta W. Smith (?)

EĈ TIO FINE PASOS . . .

Kiam dolorego, kiel granda ond' rivera
Sur vian vivon fluas kun pacdetrua
forto,
Kaj ĉion karan rabas for allikto
animŝira —
En tiu malespera hor', inspiru vin la
vorto:
"Eĉ tio fine pasos!"
—Tradukis Farbo.

58-a U.K. DE ESPERANTO

Beograd, Jugoslavio, 28.7. - 4-8, 1973.
La Prezidento nacia, Josip Broz Tito,
estas ĝia Alta Protektanto. Li iam
lernis Esperanton kaj patronis la 38-an

en Zagreb 1953.

Ĉiu kongresano ne membro individua
de UEA ricevos senpage la revuon
"Esperanto" dum la tuta kalendara jaro
en kiu okazas la Kongreso. Esperanta
faldfolio pri Beograd havebla ĉe 58-a
U.K. de Esperanto, Terazije 42,
YU-11000, Beograd. Interesatoj kontaktu
B.E.A.-on.

RECENZOJ

"Infanoj de la Malriĉuloj": John A. Lee.
Tradukis Bertram Potts. Eldonis S.A.T.
272 paĝoj. Prezo 3.20.

La aŭtoro sin dediĉis al la tasko
vortbildi la situacion de malriĉa familio
en Nov-Zelando, kiel ĝi statis dum lia
knabaĝo. Naskiĝinte en 1891, li
komencis la verkon en 1933, kiam
ankoraŭ flagris la granda ekonomia
krizo. Vizitinte Nov-Zelandon, Bernard
Shaw konsilis al li eldoni ĝin sub sia
propra nomo. "Ĝia apero komence ŝokis
multe da liaj samlandanoj; hodiaŭ oni
ĝin laŭdas kiel klasikajon".

Kio estas aparte mtriga, tio estas la
senindulgaj rakontoj kaj aludoj pri
aferoj, kiuj intime malkovras ne nur
liajn proprajn deliktojn sed ankaŭ sor-
didajojn pri lia patrino kaj fratino.
Povas tion rajtigi la neceso nepre per-
zenti la kompletan veron pri tiu terura
sperto-tempo en lia vivo, sed la nud-
vortaj priskriboj pri liaj karaj familianoj
provizas por ili plorigan epitafon.

Oni longe serĉus similan libron, ver-
kitan de elstara publika viro, kiu tiel
tre draste tiras for la vualon de sia
intima hejm vivo. Oni eble pensos pri
tio, kion faris la filo de Lloyd George
antaŭ kelke da jaroj: la biografio de lia
patro.

La unua duono de la libro ĉefe temas
pri liaj junjaraj revoj, la amo al la
naturo, knabaj aventurotoj, spertoj ĉe
religiaj kunvenoj, konjektoj pri la
seksvivo; la dua pri lia progresiva
malsupreniĝo en fi-konduton. Estas
bedaŭrige, ke la libro abrupte finiĝis per
ĉaso al li — ŝtelinto. Li estis tiam 13-
jaraĝa. Havinda do estus dua volumo,
kiu kronikus pli plaĉan kaj signife pli
interesan vivtempon, ĉar en postea
tempo Lee ricevis liberon, honore servis
sur batalkampoj en la Unua Mondmilito,
fariĝis parlamentano, poste estro de la
ŝtata fako de domkonstruado, redaktis
gazeton: "Lee's Weekly" kaj verkis
libron, kiu rezultigis lian ekŝigon el la
Labor-partio.

Vere li estas realisto: homo, kiu
prezentas aferojn, kiaj ili ekzistas,
inkluzive de ĉio ŝoke malbela.

Genas leganton la tralibra uzo de strekoto anstataŭ la pilonga haltostreko antaŭ kaj post parenteza rimarko. Ekz-e: 43: (ili) adoras la paganajn diojn-koloro, sunlumo kaj lunlumo . . . 44: tuŝis la ĉielon-ĉiela horajo . . . 162: tripenco. Ĉu do analoge "trimonato", "dutago" k.c.?

Forviŝis li honore per posta serv' publika.

La pekoj de la knaba aĝ' — la temo ĉi-kronika.

"Hilelismo de L. Zamenhof", la Rusa teksto kun Esperanta traduko de Adolf Holzhaus. Klarigaj notoj kaj foto de Zamenhof 1905. Eld. Fondumo Esperanto, Helsinki, je kosto de la tradukinto. 86 paĝoj.

Ĝi estas tre signifa eldonajo en tio, ke por la unua fojo ĝi aperas en Esperanto. Por la verko Zamenhof (1901) uzis pseŭdonimon "Homo sum", ĉar cirkonstancoj devigis lin al tio. Kaŝecon konsilis A. Kofman, al kiu Zamenhof sendis la manuskripton kvar jarojn antaŭ eldono.

Post preso de la broŝuro la eldonisto "fermis sian magazenenon"; sekve nur en 1903 Zamenhof post multa klopodado ricevis la ekzemplerojn. En 1939-45 la domo lia en Varsovio forbrulis kune kun la biblioteko, tial la broŝuro estas rara. Unu ekzemplero estas en la Hebrea Biblioteko en Jerusalemo. Holzhaus kserokopiis ĝin por la Viena Esp. Muzeo kaj la biblioteko de la Brita Esp. Asocio en Londono. La Fondumo Esperanto akiris mikrofildon de la sama por la Universitata Biblioteko en Helsinki. Kopio de tiu filmo kun Esperanta traduko de Holzhaus estas reproduktita en ĉi broŝuro.

Esperinde, ke ĝi interesos ankaŭ nehebreajn E-istojn, ĉar ĝi estas sendube valora historia dokumento. La Esperantajo estas klarlegebla: ĉu povas esti, ke iom da Zamenhofs stileco ŝuetis el la Rusa teksto en la Esperantan?

Por ankoraŭ pli bone kompent la broŝuron, studentoj de la ideologio Zamenhofs sin turnu al "Origina Verkaro", paĝoj 312-343 kaj al leteroj en Parto V (nroj 289-296, 334, 367-8).

La problemoj pri ĝusta lingvo por la ideo "popolo Hilelisma" estas traktata sur paĝoj 54-61. Zamenhof rifuzis la antikve-hebrean lingvon, ankaŭ ian Hebrean jarĝonon, favore al Esperanto (p. 61). Li skribis: "Antikve-hebreaj lingvo, kiel morta lingvo . . . absolute ne taŭgas . . . baza ellerno estas neordinare malfacila . . ." Kompreneble li ne povis antaŭvidi ĝian reformon, praktikan adapton kaj la postene ĝeneralan uzadon en la moderna

Israela ŝtato.

La verko en sia E-a traduko jetas novan lumon sur nesufiĉe konatan flankon de Zamenhof, nome lian fundan esploron en la animo de la homo mem. Se li povus esti sia dediĉinta al la socia filozofio, sen la premo de aliaj devoj, li nun starus inter la mondfamaj pensuloj.

"Kun Onkdo Ho": Fremdlingva Eldonejo, Hanojo, 1972. 400 paĝoj. Ĉe Nyuyen van Kinh, 68 Ly Thuong Kiet, Hanoi.

Ho Chi Minh naskiĝis en 1890, mortis 1969. Neniu biografio tiel versimile, tiel vivece povus prezenti al la mondo tiun grandan figuron, kiel faras ĉi granda kolekto da personaj rememoroj. Verkis ilin homoj, kiuj intime konis kaj kunlaboris kun li en lia vivlonga taskego porti pacon kaj prosperon al lia longege suferinta landeto.

La libro atentotene detalias la historiajn eventojn, kiuj efikis sur lian hejmlandon jam de lia nasko ĝis lia vivfino — la zigzagojn de venko kaj malvenko — kaj la manierojn kaj metodojn per kiuj li kaj liaj fideluloj stabiligis la unuajn kaj kontraŭefikis la duajn.

La eterna spirito de la Patro de la Vjetnama popolo anko-aŭ flamas senes-tinge en la koroj de liaj plubatalantaj gefiloj.

La produkto de tiel tre ampleksa libro estas miraklo de volforto en tempo, kiam sur malgrandan landon la plej potenca nacio en la mondo pripluvas morton, masakron kaj detruon.

"Al Toronto", novelo de Stellan Eng-holm, Tria eldono. Eld. Dansk Esperanto-Forlag, Ingemannsvej 9, DK-8230 Aabyhoj. 93 paĝoj. 12 Danaj kr.

Plaĉas la simpla, tuj komprenebla lingvaĵo de tiu ĉi ĉaste pura verketo. Ĉiu frazo facile fluas preter la okuloj, tiel ke leganto kun bedaŭro sin trovas turnanta ĝian lastan paĝon post nur mallonga distrotempo. Sekve do ĝi estas taŭga por komencantoj, kiuj ricevus kuraĝigon per la sperto ĝin absorbi.

Konsistigis ĝian literaturan valoron ĝia bonstila analizo de la animo de adoleskulo kiu suferas la turmentojn de sia malfacila aĝtempo — vanaj aspiroj, la prema sento de izoliteco, kaj la malespero de am-stato por li enigma.

La temo, kerno de la novelo ne estas streĉa: mankas al ĝi rakonta imponeco. Simple dirite: Juna arbarulo, Karl, esperante vivon pli vastan, renkontas en parko knabinon, Enjo, kiu kun li intersimpatias, ĉar anime similaj.

Si konfuzas lin per malvalo daŭrigi la

vojon al pli intima rilato, nome, gefianĉigo. Nur poste ŝi konfesas sian gravecon per alia viro, kiu poltrone ŝin forlasas. Post militservo Karl iras al ŝia dometo, ame ricevas la bebon, kaj alprenas ŝin al sia koro, kie, oni rajtas kredi, ŝi restos karese por ĉiam.

La du junaj homoj estas honestaj unu al la alia. Komence, ŝi ne volis uzi Karlon kiel kvazaŭ-patron de ŝia jus koncipita bebo, kaj kaj, fine, li riskis sian reputacion per tio, ke li akceptis ŝin kiel viv-kunulon, supozinte laŭleĝan.

Samaŭtore: "Homoj sur la Tero." kaj "Vivo Vokas" estas haveblaj ĉe U.E.A. per nia peranto.

BAHA'Ī: La Mondkredo por la Nuntempa Homaro. Arthur L. Dahl. Tradukis Roan Orloff Stone. 22 paĝoj.

Kompakta prezento de tiu sekto universalisma. Ĝiaj naturo kaj celo; interpreto pri la Diaj revelacioj; historio de Baha'Ī; ĝiaj bazaj instruoj politikaj, socialaj, kaj antaŭdiro pri la estonta mondsistemo; ĝia interna administrado.

Al la ĉefa centro en Wilmette (Illinois) ĉiujare vizitas pli ol 200.000 personoj. Aliaj "adorejoj" troviĝas en Frankfurt, Kampala, Panamo kaj Sidnejo.

Bona lingvaĵo, teknike neta presajo. Senpage havebla ĉe S-ino Roan Orloff Stone, 504 North Fifth St., Gallup, New Mexico, 87301.

Kromdire, estas havebla "Bahaismo, la Religio de Paco" (Lidja Zamenhof) ĉe U.E.A. Prezo 0.40 guld.

"Telopeo", sept. Bulteno de la E-Federacio de N.S.K. 16 paĝoj. Financa etato kaj ĵarraporto de la Federacio; letero de S-ino L. Goldsmith; traduko el Gorkij; Kanto pri Stormheroldo, far V. Bourlin; Karlo kaj Erna (plagiato de "Frankie and Johnny"), far F. R. Baham, krom personaj notoj, komento k.s. Redaktas ĝin Wre Chandler.

INSPIRA VERKO

En 1900 Zamenhof verkis: "Esenco kaj Estonteco de la Ideo de Lingvo Internacia". Legu ĝin en "Fundamenta Krestomatio". Li venis al la sekvantaj konkludoj, kiuj post paso de 72 jaroj ankoraŭ restas validaj, ĉar ne refutitaj. Esence li skribis:—

... ne ekzistas eĉ la plej malgranda kaŭzo por timi, ke aperus ia nova lingvo, kiu elpuŝus Esperanton ... ni povas doni al vi tiun ĉi plenan certecon ... La gramatiko ĝia donas plenan eblon esprimi ĉiujn nuancojn de la homa penso per 16 reguletoj ellerneblaj en duonhora.

Kion nova aŭtoro povus doni pli bonan? ... kian ajn el la multaj projektoj aperintaj post Esperanto vi prenus, vi trovos en ĉiu el ili almenaŭ 60% da vortoj, kiuj havas la saman formon kiel en Esperanto. Se vi al tio ankoraŭ aldonos, ke ankaŭ la restaja 40% da vortoj diferencas de la Esperanta formo pleje nur tial, ke la aŭtoroj aŭ ne turnis atenton sur diversajn principojn kiuj por lingvo internacia estas treege gravaj, aŭ simple ŝanĝis la vortojn sen ia bezono, vi venos al la konkludo, ke la ankstava nombro da vortoj, al kiuj oni enstatu la formo Esperanta povus doni formon pli oportunan, prezentas ne pli ol iajn 10%. Kion do prezentus per si la nova lingvo? ... Ĝi estus nur iom ŝanĝita Esperanto! Sekve la tuta demando pri la estonteco de la lingvo internacia alkondukiĝas nur al tio: ĉu Esperanto estos akceptita sensanĝe en ĝia nuna formo, aŭ en ĝi estos faritaj iam iaj ŝanĝoj!

"Ni akceptu Esperanton en ĝia nuna formo ĝis aŭtoritata kongreso aŭ akademio okupos sin pri Esperanto kaj faros en ĝi plibonigojn per decido kun forto por la mondo. Nur tiel kaj ne alie tiu komitato, kongreso aŭ akademio povos agi ... Sekve se ni eĉ supozos, ke fina lingvo de la estontaj generacioj estos ne Esperanto, sed ia alia ellaborita lingvo, en ĉia okazo la vojo al tiu lingvo nepre devas konduki tra Esperanto".

Resume Zamenhof fide sin esprimis: Kiel internacia neniam estos elektita ia alia lingvo krom arta. Kiel internacia neniam estos elektita ia alia lingvo krom Esperanto; ĝi aŭ estos lasita por ĉiam en ĝia nuna formo, aŭ en ĝi estos poste faritaj iaj ŝanĝoj.

Tiu supra estas nur skeleta skizo ĉerpita el ege valora artikolo. Ĝi enspiras kuragon en la plej pesimisman koron. Ĝi meritas oftfojan legadon kaj pripensadon de ni ĉiuj.

"RAKONTOJ PRI FEINOJ"

En "Heroldo de E." 3 junio 1972 Prof-o G. Waringhien skribis: "... rakontoj, kiujn Zamenhof tradukis el Charles Perrault". Tradukis la rakontojn de Perrault ne Zamenhof, sed S-ino Sarpy, el la Franca. Zamenhof korektis ĝin en 1904.

Bonveno al Novaj Legantoj

The Editor greets you, new readers, and trusts that with each issue your pleasure in its pages will increase. Within his means, he will try to meet your needs.